

СОСТОЈБА НА ОДБИЕНИ БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ ОД КОСОВСКАТА КРИЗА ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Според податоци на Македонското здружение на млади правници (МЗМП), во моментот, во Република Македонија има вкупно 189 лица кои се одбиени баратели на азил со потекло од Косово дојдени во 1999 година. Додека пак според податоците на Канцеларијата на високиот комесаријат за бегалци во Скопје (УНХЦР) се работи за 160 лица од кои поголем дел се повеќе од 5 години со ваков статус.

Овие лица според евиденцијата на Министерството за Внатрешни Работи (МВР) – Секторот за азил на Р. Македонија се 40 на број и на истите им бил издаден документ за идентификација за лице во фаза на суспендирано враќање во Р. Македонија познат како „жолт картон“ чија важност е од 10 дена до 90 дена. Праксата на Секторот за азил при МВР, во последната 2016та година, е документите за овие лица да не се продолжуваат или да се продолжат на многу краток рок и тоа не повеќе од 30 дена. По истекот на рокот на овие документи лицата кои ги поседуваат треба да се јават во Секторот за азил на разговор со цел да кажат дали се во можност да ја напуштат Р. Македонија и кога, и истиот документ не им се продолжува.

Со овој документ одбиените баратели имаат право на престој во Р. Македонија кој не се смета за законски и истите немаат право на: здравствена заштита, социјална заштита и работа.

Дел од овие лица имаат проблем во постапката при упис на нивните новородени деца во матичната книга на родени на Р. Македонија. Во оваа постапка покрај важечки документ за идентификација на родителот односно „жолт картон“, потребно е истиот да достави и негов извод од МКР од неговата матична земја, во случајот Косово, кој документ повеќето не можат да го прибават. Дел од нив немаат каде да се вратат во Косово бидејќи од 1999 година, откако дошле во Р. Македонија како бегалци, изгубиле секаков контакт со нивната матична земја Косово или ги нема во тамошната матична евиденција.

Со не запишувањето на овие деца во матичната книга на родени на Р. Македонија се врши повреда на член 7 од Конвенцијата за правата на детето на Обединетите нации ратификувана од Р. Македонија во кој е наведено:

1. Детето се регистрира веднаш по раѓањето и со раѓањето има право на име, право на грижа, државјанство и, доколку е тоа можно, право да знае кои му се родителите и право на грижа.
2. Државите членки го обезбедуваат остварувањето на овие права во согласност со националните закони и своите обврски во согласност со соодветните меѓународни инструменти од оваа област, посебно во случаите каде што детето би било апатрид.

Исто така децата на одбиените баратели на азил во Р. Македонија немаат право на здравствена заштита и социјална заштита иако во Законот за заштита на децата на Р.М. (Сл. Весник на Р. Македонија, бр.23 од 14.02.2013 година) членот 4 предвидува дека „Во примената на одредбите на овој закон се тргнува од принципите на заштитата на правото на живот и развој на детето, заштитата на најдобриот интерес на детето, обезбедување минимум стандард за секое дете под еднакви услови, исклучување на каква било форма на дискриминација, почитување на правото на детето на слобода и безбедност на личноста, на сопствено мислење и слободно изразување, здружување и образование, услови за здрав живот и остварување на други социјални права и слободи на детето“

Во поглед на образованието овие деца имаат право на основно и средно образование и кое се спроведува во пракса.

Дел од одбиените баратели на азил во Р. Македонија кои живеат подолг период во вонбрачна заедница со државјани на Р. Македонија не се во можност да го регулираат нивниот престој по основ на брак согласно Законот за странци на Р.М. бидејќи исто така им се потребни документи од нивната матична држава Косово, како што се: Извод од МКР, Уверение за државјанство, Уверение за слободна брачна состојба, Уверение за неосудуваност, Уверение за неказнуваност и пасош, кои не се во можност да ги прибават.

Единствен начин за дел од овие лица, кои од 1999 година немале никаков контакт со нивната земја на потекло Косово и не можат да се вратат во истата, е да го регулираат нивниот престој согласно член 49 Законот за странци на Р.М., односно да им се издаде дозвола за привремен престој на странец заради хуманитарни причини од страна на МВР – Секторот за странци на РМ. До сега на ни едно од овие лица не им е издадена дозвола за привремен престој на странец по овој основ.